SÁMEDIGGI
SAMETINGET

Poastačujuhus/adresse
Ávjovárgeaidnu 50
9730 Kárášjohka/Karasjo
Áššemeannudeadji
saksbehandler
Tel:

Tel: 78 47 40 00
Org.nr: 974 760 347
samediggi@samediggi.no
Ardis Ronte Eriksen

+47 78 48 42 71

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

ÁŠŠI/SAK	MIN ČUJ./VÅR REF.	DIN ČUJ./DERES REF.	BEAIVI/DATO
19/4330 - 1	19/25735		03.10.2019

Forslag til endring av stedsnavnlovens forskrift
Ortografi for både pitesamisk og umesamisk er nå godkjent

Sametinget ber om endring av stedsnavnlovens forskrift § 4, *Særleg om samiske stadnamn,* 1. og 2. avsnitt. I gjeldende forskrift av 2017 sies det:

> *For samiske stadnamn skal det takast utgangspunkt i den nedervde lokale uttalen. Skrivemåten skal følgje gjeldande rettskriving i nordsamisk, lulesamisk, skoltesamisk eller sørsamisk.*
>
> *Nordsamisk rettskriving skal brukast i Finnmark, Troms og i Nordland til Tysfjord kommune. Skoltesamiske stadnamn i Sør-Varanger kommune kan likevel følgje skoltesamisk rettskriving. Lulesamisk rettskriving skal brukast frå og med Tysfjord kommune og sørover til Meløy kommune. Frå og med Rana kommune og sørover skal sørsamisk rettskriving brukast. I grenseområda for dei enkelte språkområda, kan ein bruke den rettskrivinga som passar best med den nedervde lokale uttalen. Det kan òg veljast regionale samleformer. Lokale dialektformer kan veljast når særlege grunnar talar for det.*

Vi ber om følgende endring, der våre endringsforslag er understreket og med fet skrift:

> *For samiske stadnamn skal det takast utgangspunkt i den nedervde lokale uttalen. Skrivemåten skal følgje gjeldande rettskriving i nordsamisk, lulesamisk, skoltesamisk,* ***pitesamisk, umesamisk*** *eller sørsamisk.*
>
> *Nordsamisk rettskriving skal brukast i Finnmark, Troms og i Nordland til Tysfjord kommune. Skoltesamiske stadnamn i Sør-Varanger kommune kan likevel følgje skoltesamisk rettskriving. Lulesamisk rettskriving skal brukast frå og med Tysfjord kommune og sørover til* ***Saltfjorden. Frå Saltfjorden til Ranfjorden skal pitesamisk rettskriving brukes. I Rana, Hemnes og Rødøy skal umesamisk rettskriving brukes. Derifrå*** *og sørover skal sørsamisk rettskriving brukast. I grenseområda for dei enkelte*

språkområda, kan ein bruke den rettskrivinga som passar best med den nedervde lokale uttalen. Det kan òg veljast regionale samleformer. Lokale dialektformer kan veljast når særlege grunnar talar for det.

Endringsønsket begrunnes i at man nå har godkjent ortografi for både ume- og pitesamisk. Lokalt i disse områdene har man lenge uttrykt et brennende ønske om å få se sitt eget språk brukt i offentlige sammenhenger på kart og skilt. Stedsnavn engasjerer, fordi stedsnavn er mer enn navn på geografiske punkt, linjer og områder som kan kartfestes og dermed informere om hvor man befinner seg. Stedsnavn er også en sentral del av kulturarven. De forteller om bosetting, livberging, tro og ferdsel. Gamle stedsnavn er immaterielle kulturminner av betydelig betydning i det totale kulturbildet både lokalt og i større sammenhenger, og er å regne som en kollektiv eiendom i meininga kulturuttrykk som alle kan bruke, men som ingen har eksklusiv, privat eiendomsrett til, slik det uttrykkes i UNESCO-konvensjonen.

Sametinget har også tidligere bedt om forskriftsendring nettopp med den begrunnelsen at man har rett til å oppleve sine egne navn på eget språk som likeverdige med navn på andre språk i staten. Ved forskriftsendringen i 2017 ble bruk av skoltesamiske stedsnavn forskriftsfestet. Denne endringa gjør at loven samsvarer med den generelle rettsoppfatninga blant lokalbefolkninga, som forventer å se også skoltesamisk i bruk på veiskilt i tradisjonelle skoltesamiske område. Dette har gitt skoltesamisk språk en status det aldri har hatt før i Norge.

Stedsnavnloven av 1990 gav de samiske stedsnavnene et vern og et løft. Det var neppe lovens intensjon å tråkke på de små samiske språkene og disse språkområdenes språklige og kulturelle arv ved å pålegge kun nordsamiske, lulesamiske og sørsamiske stedsnavn i andres tradisjonelle områder. Det er heller snakk om faktorer som ren uteglemmelse på grunn av manglende offentlig godkjenning i Norge, på tross av godkjent ortografi fra 1973 som for skoltesamisk, eller manglende godkjent rettskriving, som for umesamisk og pitesamisk. Disse to sistnevnte har falt utenfor lovvernet når det gjelder stedsnavn, fordi man ikke før inntil nylig har hatt godkjente rettskrivinger for disse to språkene. Derfor har samisk stedsnavntjeneste så langt måttet tilrådd stedsnavn i pite- og umesamisk områdene på sør- og lulesamisk. Men også umesamisk og pitesamisk trenger det løftet det gir å bli anerkjent som kart- og skiltspråk. For det umesamiske og pitesamiske folket vil den foreslåtte forskriftsendringa være et signal om anerkjennesle og motivasjon til språkvitalisering.

I 2016 fikk umesamisk en godkjent ortografi. Pitesamisk ortografi ble godkjent i august i år. Lantmäteriet i Sverige har tatt i bruk umesamisk på kart og skilt. I Norge har vi foreløpig ikke kompetanse i pite- og umesamisk, men vi kan få denne tjenesten fra Sametinget i Sverige eller fra Giellagáldu, på samme måte som vi nå henter hjelp fra Giellagáldu for skoltesamisk rettskriving. Regjeringen har selv allerede i Stortingsmelding nr.33, (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 55 (2000–2001) sagt at "*da det pitesamiske miljøet er svært lite i Norge er det derfor naturlig at det knyttes nærmere kontakt og samarbeid med det pitesamiske miljøet i Sverige med sikte på å initiere grenseoverskridende tiltak og samarbeidsprosjekter for å styrke og utvikle pitesamisk språk og kulturgrunnlag i sin helhet."* De formelle hindringene er dermed ryddet av veien.

Vi ser fram til et godt samarbeid i denne saka.

Dearvvuođaiguin/Med hilsen

Risten Länsman
Fágajođiheaddji/fagleder

Ardis Ronte Eriksen
seniorráđđeaddi /
seniorrådgiver

Dát reive lea elektrovnnalaččat dohkkehuvvon ja sáddejuvvo vuolláičállaga haga./
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Reivve vuostáiváldi / Hovedmottaker:
Kulturdepartementet Postboks 8030 Dep 0030 OSLO

Kopiija / Kopi til:
Sigfrid Tvitekkja